

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Από την πληροφορία στη γνώση και στην αφύπνιση»

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Από την πληροφορία στη γνώση και την αφύπνιση.

Δημιουργός

Αντώνιος Μιχαηλίδης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Προτεινόμενη Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Ενότητα 2η: Δοκίμιο

Υποενότητα: Άρθρο (Άρθρο και δοκίμιο)

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

-

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

Εκτός σχολείου: -

II. Εικονικός χώρος: facebook, wiki, slideshare.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προαπαιτούμενες γνώσεις για τον διδάσκοντα και τους μαθητές αποτελεί η γνώση χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών (επεξεργαστής κειμένου Word και λογισμικού Παρουσίασης Powerpoint) και του διαδικτύου.

Προαπαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας: Εργαστήριο πληροφορικής με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, με σύνδεση στο διαδίκτυο και βιντεοπροβολέα ή πέντε φορητούς υπολογιστές με δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο και βιντεοπροβολέα, στην περίπτωση που το σενάριο εφαρμοστεί στην αίθουσα του τμήματος.

Προεργασία εκ μέρους του δασκάλου:

1. Να προετοιμάσει και να διανείμει είτε σε χαρτί είτε ηλεκτρονικά τα φύλλα εργασίας που θα επεξεργαστούν οι ομάδες των μαθητών.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο αφορά ένα πολυσυζητημένο θέμα, την πληροφορική και την παρουσία της τόσο στον χώρο της εκπαιδευτικής πρακτικής όσο και στον ελεύθερο χρόνο των χρηστών της και ιδίως των νέων. Στη σκοποθεσία του σεναρίου έγκειται η προσέγγιση της ταχύτατης μεταβολής των τεχνολογικών δεδομένων και επομένως των επιδράσεων που ασκούνται σε όλες τις πτυχές της ζωής μας από τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις. Αφορμή της συζήτησης αποτελεί ένα παλαιό πλέον κείμενο του διδακτικού εγχειριδίου, η κριτική προσέγγιση του οποίου θα αναδειξει

την ταχύτητα της μεταβολής των δεδομένων. Στη συνέχεια, και συγκεκριμένα στο δεύτερο δίωρο θα εστιαστεί η προσοχή των μαθητών στα διαδικτυακά παιχνίδια και τις διαδικτυακές κοινότητες, που έχουν πολλαπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια, με αφορμή ένα κείμενο από σχετική σελίδα στο facebook αλλά και τα κείμενα που μελετήθηκαν στο πρώτο δίωρο. Κατά τη δεύτερη ώρα θα λάβει χώρα ένας αγώνας αντιλογίας ανάμεσα σε υπερασπιστές και επικριτές των διαδικτυακών παιχνιδιών ο οποίος θα κλείσει με ψηφοφορία και εξαγωγή αποτελέσματος με βάση ρουμπρίκα κριτηρίων που θα διανεμηθεί στους κριτές. Στο τρίτο δίωρο οι μαθητές θα επεξεργαστούν ένα διαγνωστικό κριτήριο προσαρμοσμένο χρονικά και εστιασμένο σε ασκήσεις μελέτης παραγράφων και τρόπων πειθούς, το οποίο θα κλείσει με παραγωγή λόγου για θέμα σχετικό με το σενάριο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Οι συνθήκες εκπαίδευσης τις τελευταίες τρεις δεκαετίες έχουν μεταβληθεί άρδην. Ο χώρος της εκπαίδευσης έχει διευρυνθεί και η προοπτική τείνει να καταστήσει το σχολείο χώρο διδασκαλίας του μικρότερου και ίσως λιγότερο σημαντικού μέρους της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Σε αυτήν τη νέα κατάσταση προσαρμοζόμενο το σχολείο ανοίχτηκε προς τις τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών ώστε και να προσαρμοστεί στις νέες εξελίξεις αλλά και να ανανεώσει τα διδακτικά και παιδαγωγικά του μέσα. Ωστόσο η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη δεν ελέγχεται πλέον και έχει επεκταθεί σε όλες τις πτυχές της καθημερινής δραστηριότητας του ανθρώπου της εποχής μας. Αυτό το νέο και γεμάτο προκλήσεις περιβάλλον επιδιώκει το παρόν σενάριο να αναδείξει και να αναλύσει τόσο τις ευνοϊκές όσο και τις αμφιλεγόμενες ή και επικίνδυνες πτυχές του.

Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος επιλέγεται στο σενάριο αυτό γιατί είναι δοκιμασμένη στη σχολική μας πράξη και λειτουργεί πολύ αποδοτικά ανανεώνοντας το ενδιαφέρον των μαθητών και ενεργοποιώντας και τον τελευταίο μαθητή, εκείνον που στις

παραδοσιακές μετωπικές διδασκαλίες παρέμενε καθ' όλη τη διάρκεια του διδακτικού χρόνου απομονωμένος και αδρανής θαυμαστής του «σοφού δασκάλου» του. Μέσα στην ομάδα κανείς δε μένει αμέτοχος. Ο πιο δειλός σταδιακά ανοίγεται και αναλαμβάνει ρόλους, γιατί όλοι συμμετέχουν και συλλειτουργούν. Αυτό το επιβεβαιώνει και η σύγχρονη παιδαγωγική θεωρία (κοινωνικός εποικοδομισμός Vygotsky). Στο σενάριο αυτό χρησιμοποιείται και ο αγώνας αντιλογίας γύρω από το θέμα των διαδικτυακών ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Ο σκοπός αυτού του σημείου του σεναρίου έγκειται αφ' ενός στην καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας και της προφορικής έκφρασης και αφ' ετέρου στην ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού και των αξιών της ανεκτικότητας και της διαλλακτικότητας. Είναι μεγάλο το ποσοστό, πλειονότητα πολύ ισχυρή, εκείνοι οι γονείς και οι δάσκαλοι που αφορίζουν και καταδικάζουν ασυζητητί τα ηλεκτρονικά παιχνίδια μη προσπαθώντας να συνομιλήσουν και να ελέγξουν και την άποψη των νέων που υπερασπίζονται την επιλογή αυτήν. Με τον αγώνα αντιλογίας αυτή η στάση επιδιώκουμε να μεταβληθεί και να αναπτυχθεί το διαλεκτικό και διαλλακτικό πνεύμα διαμορφώνοντας νέες ταυτότητες ανεκτικές και δημοκρατικές.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Το διδακτικό αυτό σενάριο αναφέρεται σε ένα τεχνολογικό επίτευγμα που έχει εξελιχθεί πλέον και έχει εξελίξει όλες τις πτυχές της σύγχρονης ζωής. Γι' αυτό το σενάριο που αναλύει την πληροφορική και τις επιδράσεις της στη ζωή μας σήμερα είναι κομβικής σημασίας, αφού:

- αλλάζει εντελώς τον τρόπο και τους διαύλους προσέγγισης της γνώσης διευρύνοντας και πολλαπλασιάζοντας τις δυνατότητες πληροφόρησης των νέων
- αυξάνει τις πηγές επομένως και πνευματικής καλλιέργειάς τους
- διευρύνει και μεταβάλλει εντελώς τον τρόπο παραγωγής και επεξεργασίας των κειμένων που δημιουργεί ο νέος και εν γένει ο πολίτης

- προσεγγίζει και γνωρίζει άλλες στάσεις ζωής και διαφορετικές αξίες που υιοθετούν και εφαρμόζουν άλλες χώρες, άλλες θρησκείες, άλλοι πολιτισμοί
- επομένως αναπτύσσεται ένα δημοκρατικό και ανεκτικό πνεύμα προς καθετί διαφορετικό, που γίνεται αντικείμενο σεβασμού και αναγνώρισης
- υιοθετούν μια διαφορετική κοσμοθεωρία, που δεν αποκλείει αλλά δέχεται και μελετά το διαφορετικό σε όλους τους χώρους της δημόσιας αλλά και της ιδιωτικής και κοινωνικής ζωής με απόλυτο σεβασμό
- αναπτύσσει κριτική και ερευνητική στάση προς καθετί καινούριο και ανάλογα προσαρμόζει τις ιδέες και τις απόψεις του στον βαθμό που οι άλλες ιδέες αποδειχτούν πιο εύστοχες, πιο λογικές

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Στο πεδίο της γλώσσας το σενάριο επιδιώκει οι μαθητές να αποκτήσουν γνώσεις που άπτονται του προφορικού λόγου, του γραπτού λόγου αλλά και της ικανότητας να δημιουργούν και να χρησιμοποιούν σε ανταγωνιστικό περιβάλλον επιχειρήματα αποτελεσματικά και με ευπαρουσίαστο τρόπο. Πιο συγκεκριμένα το σενάριο αυτό αποσκοπεί:
  - στην άσκηση του προφορικού λόγου των μαθητών προκειμένου να κατορθώνουν να εκφράζονται εύστοχα και άρτια, με συνοχή και συνεκτικότητα αλλά χωρίς επαναλήψεις ή αντιφάσεις.
  - στην επιλογή του καταλληλότερου ύφους για την κάθε επικοινωνιακή περίπτωση,
  - στη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων (αρχείων Παρουσίασης αλλά και σελίδων στο Slideshare)
  - στην άσκηση των μαθητών στην επεξεργασία επιχειρημάτων και στην αντίκρουση των επιχειρημάτων της αντίπαλης πλευράς.
  - στην άσκηση των μαθητών στην τεχνική του αγώνα αντιλογίας με τις σαφείς και προκαθορισμένες παραμέτρους που αυτό το ρητορικό είδος εμπεριέχει.

• στην εξάσκηση, τέλος, της ικανότητας στα διαφορετικά κειμενικά είδη και ιδίως στην ομιλία και στο άρθρο, που συνιστούν τα πιο εύχρηστα είδη θεμάτων.

Γραμματισμοί

Στο πεδίο των γραμματισμών το σενάριο αυτό καλύπτει τόσο τους θεμελιώδεις όσο και πιο σύγχρονους γραμματισμούς με έμφαση ιδιαίτερη στον κριτικό γραμματισμό.

• Σε επίπεδο γλωσσικού γραμματισμού εργασίες όπως η παραγωγή λόγου, η επεξεργασία λεξιλογικών ασκήσεων με στόχο τη σημασιολογική προσέγγιση λέξεων αλλά και η παραγωγή και συνεξέταση παραγράφων ως προς τη δομή και το περιεχόμενο ικανοποιούν αυτόν τον πρωταρχικό στόχο.

• Στην καλλιέργεια του κριτικού γραμματισμού ιδίως στη χρήση του διαδικτύου και των πληροφοριών που αυτό παρέχει το σενάριο δίνει ιδιαίτερη έμφαση.

• Στην καλλιέργεια της ικανότητας κριτικής ανάλυσης και κατανόησης ενός απαιτητικού κειμένου και στην πύκνωσή του.

• Στην καλλιέργεια του προφορικού λόγου με την ανάγκη να παρουσιάζουν προφορικά στην ολομέλεια τα προϊόντα της ομαδικής τους εργασίας δημιουργώντας πραγματικές περιστάσεις επικοινωνίας (Κουτσογιάννης, Δ. 2012).

• Ικανοποιείται επίσης ο ψηφιακός γραμματισμός με την παραγωγή κειμένων σε Επεξεργαστή Κειμένου και σε Λογισμικό Παρουσίασης (Powerpoint)

• Επίσης επιδιώκεται η παραγωγή πολυτροπικού κειμένου με σύνθεση κειμένου, εικόνας, ήχου και βίντεο στις Παρουσιάσεις που θα συνθέσουν.

• Στην εξοικείωση με κειμενικά είδη όπως το άρθρο και το παιχνίδι.

• Στην καλλιέργεια της ικανότητας πειθούς των μαθητών μέσω της μελέτης κειμένων ως προς την πειθώ αλλά και της χρήσης τρόπων πειθούς στα κείμενα που καλούνται να παραγάγουν.

Διδακτικές πρακτικές

Με το σενάριο ενισχύεται η δεξιότητα συνεργασίας των μαθητών και κατορθώνουν να επεξεργαστούν κριτικά και να εμβαθύνουν στο αντικείμενο του σεναρίου υιοθετώντας και την ανάλογη κριτική στάση απέναντι σε τεχνολογικά μέσα που μπορεί να αποδειχτούν απειλητικά για την πνευματική τους ελευθερία. Με τον αγώνα αντιλογίας βελτιώνεται η διαλεκτική και η κοινωνική τους δεξιότητα και κατορθώνεται να αναπτύξουν τον σεβασμό προς τον άλλο και προς τις ιδέες του. Μέσω της ομαδικής εργασίας τέλος γίνονται πιο δημοκρατικοί και πιο διαλλακτικοί.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το συγκεκριμένο θέμα αποτελεί μέρος της διδακτέας ύλης της Γ' Λυκείου και επομένως πρέπει να καλυφθεί η συγκεκριμένη επιταγή της ύλης. Το διδακτικό εγχειρίδιο αφιερώνει αρκετές σελίδες στη χρήση της πληροφορικής και στις ποικίλες παραμέτρους που περιέχει καθιστώντας το συγκεκριμένο θέμα ένα πολύ ενδιαφέρον για τον μέσο μαθητή. Ωστόσο αφορμή για μένα αποτέλεσε ο χρόνος που αφιερώνουν οι νέοι και οι νέες μας στην τεχνολογία και κατ' εξοχήν στα διαδικτυακά παιχνίδια καθώς και ο πολύ στενός δεσμός που αναπτύσσουν με αυτό το πολύ ελκυστικό περιβάλλον. Οι τεχνολογικές εξελίξεις ασφαλώς διέυρυναν κατά πολύ τις επιλογές των νέων για τον ελεύθερο χρόνο τους, αλλά προσέθεσαν ταυτόχρονα και άλλες αξιοπρόσεκτες παραμέτρους. Παραδειγματικά ας αναφέρω την ανάγκη αναζήτησης των κοινωνικών συνθηκών και των οικονομικών παραμέτρων που συνέβαλαν στην άνθηση αυτής της πολύ κερδοφόρας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Επί πλέον η σημαντική αυτή μεταβολή στον τρόπο εκμετάλλευσης του ελεύθερου χρόνου των νέων αλλά όχι μόνο σχετίζεται και με την αλλαγή των συνθηκών και των χώρων διαβίωσης στο δεύτερο μισό του περασμένου αιώνα. Ο σχεδόν επιβεβλημένος εγκλεισμός των παιδιών και των νέων μέσα στο σπίτι προκειμένου να αποφευχθούν οι κίνδυνοι που αιφνιδίως αυξήθηκαν, γέννησε αυτήν

τη νέα συνθήκη ζωής των νέων που χρειάζεται τη μελέτη και την προσοχή μας. Αυτό καθίσταται ακόμη πιο επιτακτικό δεδομένης της απειλής που ολοένα και περισσότεροι ερευνητές φοβούνται για την αλλοτρίωση των νέων μας. Αυτός ο κίνδυνος που υψώνει η σύγχρονη πραγματικότητα επιβάλλει την επικέντρωση της προσοχής μας πάνω του.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Όπως σημείωσα προηγουμένως, το σχολικό εγχειρίδιο αφιερώνει πολλές σελίδες στην Πληροφορική και στις επιπτώσεις και την προσφορά της σε όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής αλλά και ειδικότερα στη σχολική καθημερινότητα. Είναι άμεσα συνδεδεμένο και με τον στόχο του Προγράμματος Σπουδών για τον ψηφιακό και τον κριτικό γραμματισμό των μαθητών και των μαθητριών μας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως μέσα πρακτικής γραμματισμού με την πρωταρχική τους λειτουργία, εφ' όσον είναι ο Επεξεργαστής Κειμένου και το Περιβάλλον Δεύτερου Ιστού τα μέσα στα οποία θα εκπονηθεί και θα «τρέξει» το σενάριο. Έτσι μεταβάλλονται και εμπλουτίζονται το περιβάλλον και τα μέσα έκφρασης των μαθητών δίνοντας –κι αυτό είναι στόχος– περισσότερες δυνατότητες μελέτης και έκφρασης. Επί πλέον όμως θα αντιμετωπιστούν οι ΤΠΕ και ως ένα περιβάλλον διεύρυνσης του χώρου και του χρόνου εργασίας των μαθητών και κυρίως συνεργασίας, ενώ ταυτόχρονα θα λειτουργήσουν και ως χώρος άντλησης πληροφοριών, ο οποίος όμως θα τεθεί υπό τη βάση της κριτικής για την αλήθεια και την ισχύ των προσφερόμενων πληροφοριών.

Κείμενα

Έκφραση-Έκθεση Γ' Λυκείου:

Η.Γ. Μπεζεβέγκης, [Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση](#)

Α. Ράπτης και Α. Ράπτη, [Συνεργατική μάθηση και ηλεκτρονικά εργαλεία](#)

Στ. Μανουσάκης, [E-gaming 101!](#)

Ναπ. Μαραβέγιας, [Κοινωνία της γνώσης ή της πληροφορίας](#) (Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Κυριακή 23 Ιουνίου 2013)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Πρώτο δώρο: (Εργαστήριο πληροφορικής ή στην αίθουσα διδασκαλίας του τμήματος, εφ' όσον όμως διατίθενται 5 υπολογιστές και ένα προβολικό.) Αφού εξηγηθεί σύντομα τόσο το περιεχόμενο όσο και ο σκοπός του σεναρίου, χωρίζονται οι μαθητές σε 5 ομάδες και τους δίνονται τα Φύλλα Εργασίας, που αφορούν το κείμενο του Η. Γ. Μπεζεβέγκη «Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση» (σχολικό εγχειρίδιο Έκφρασης-Έκθεσης σελ. 183-187). Τα Φύλλα Εργασίας έχουν ένα κοινό μέρος και ένα διαφοροποιημένο. Στη διάρκεια της πρώτης ώρας οι ομάδες επεξεργάζονται τα φύλλα και ετοιμάζουν γραπτώς τις απαντήσεις τους.

Η πρώτη ομάδα μελετά από το [Φύλλο Εργασίας της](#) το κείμενο και πυκνώνει τις τέσσερις πρώτες παραγράφους. Επειδή πρόκειται για μεγάλο κείμενο και κρίνω χρήσιμο να το μελετήσουν προσεκτικά, χωρίζω το κείμενο σε ενότητες και ζητώ από κάθε ομάδα να καταπιαστεί με την ενότητα που της έχει ανατεθεί. Με την επιλογή αυτή προσπαθώ να αντιμετωπίσω το πολύ συχνό φαινόμενο ένα εκτενές κείμενο είτε να προσεγγίζεται κατά ένα μόνο μέρος προσεκτικά και το υπόλοιπο πολύ βιαστικά είτε η ανάλυσή του να απλώνεται σε πολλές ώρες. Εφ' όσον μείνει χρόνος, κάθε ομάδα σύμφωνα με τον προγραμματισμό του σεναρίου ασχολείται και με το υπόλοιπο κείμενο. Στη συνέχεια όλες οι ομάδες θα απασχοληθούν με ασκήσεις κοινές που αφορούν:

α) τον εντοπισμό των θέσεων του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης.

β) την επαλήθευση και την επικαιρότητα των θέσεων αυτών σήμερα δεδομένου ότι το κείμενο είναι γραμμένο το 1991.

γ) τον εντοπισμό των χαρακτηριστικών του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία και την παραπομπή στο wiki της τάξης.

δ) τη μελέτη ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής με τη βοήθεια και του ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Η δεύτερη ομάδα μελετά από το [Φύλλο Εργασίας της](#) το κείμενο και πυκνώνει τις παραγράφους 4-7, για να ασχοληθεί στη συνέχεια με ασκήσεις κοινές που αφορούν:

α) τον εντοπισμό των θέσεων του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης.

β) την επαλήθευση και την επικαιρότητα των θέσεων αυτών σήμερα δεδομένου ότι το κείμενο είναι γραμμένο το 1991.

γ) τον εντοπισμό των χαρακτηριστικών του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία και την παραπομπή στο wiki της τάξης.

δ) τη μελέτη ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής με τη βοήθεια και του ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Η τρίτη ομάδα μελετά από το [Φύλλο Εργασίας της](#) το κείμενο και πυκνώνει τις παραγράφους 8-11, για να ασχοληθεί στη συνέχεια με ασκήσεις κοινές που αφορούν:

α) τον εντοπισμό των θέσεων του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης.

β) την επαλήθευση και την επικαιρότητα των θέσεων αυτών σήμερα δεδομένου ότι το κείμενο είναι γραμμένο το 1991.

γ) τον εντοπισμό των χαρακτηριστικών του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία και την παραπομπή στο wiki της τάξης.

δ) τη μελέτη ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής με τη βοήθεια και του ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Η τέταρτη ομάδα μελετά από το [Φύλλο Εργασίας της](#) το κείμενο και πυκνώνει τις παραγράφους 12-15, για να ασχοληθεί στη συνέχεια με ασκήσεις κοινές που αφορούν:

- α) τον εντοπισμό των θέσεων του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης.
- β) την επαλήθευση και την επικαιρότητα των θέσεων αυτών σήμερα δεδομένου ότι το κείμενο είναι γραμμένο το 1991.
- γ) τον εντοπισμό των χαρακτηριστικών του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία και την παραπομπή στο wiki της τάξης.
- δ) τη μελέτη ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής με τη βοήθεια και του ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Η πέμπτη ομάδα μελετά από το [Φύλλο Εργασίας της](#) το κείμενο και πυκνώνει τις παραγράφους 16-19, για να ασχοληθεί στη συνέχεια με ασκήσεις κοινές που αφορούν:

- α) τον εντοπισμό των θέσεων του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης.
- β) την επαλήθευση και την επικαιρότητα των θέσεων αυτών σήμερα δεδομένου ότι το κείμενο είναι γραμμένο το 1991.
- γ) τον εντοπισμό των χαρακτηριστικών του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία και την παραπομπή στο wiki της τάξης.
- δ) τη μελέτη ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής με τη βοήθεια και του ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη.

Η κάθε ομάδα απαντά τις ερωτήσεις για το λεξιλόγιο και για τον επιστημονικό λόγο ξεκινώντας από το δικό της τμήμα του κειμένου, χωρίς όμως να περιορίζεται σε αυτό ιδίως στην περίπτωση που δεν προσφέρει το τμήμα της επαρκή τεκμήρια για την απάντηση των ερωτήσεων. Το τελικό προϊόν κάθε ομάδας είναι ένα αρχείο Παρουσίασης Powerpoint, με τη βοήθεια του οποίου θα παρουσιάσει το έργο της κατά τη δεύτερη ώρα του διώρου.

2^η ώρα 1^ο διώρου: ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Κάθε ομάδα παρουσιάζει μέσω του κεντρικού υπολογιστή του εργαστηρίου στην ολομέλεια τις θέσεις και απαντήσεις στις εργασίες του Φύλλου Εργασίας της. Κάθε μέλος της ομάδας απαντά μια ερώτηση. Οι απαντήσεις απαντούνται με τη σειρά που βρίσκονται στο Φύλλο Εργασίας από όλες τις ομάδες και όχι από κάθε ομάδα όλες οι απαντήσεις της. Σε αυτήν την παρουσίαση οι ομάδες δεν περιορίζονται μόνο στην παρουσίαση των απαντήσεων που παρήγαγαν αλλά αναφέρονται και στη διαδικασία καθώς και στα κριτήρια επιλογής των στοιχείων που έκριναν σημαντικότερα για να συμπεριληφθούν στην πύκνωση του κειμένου τους. (ΑΛΛΗ ΕΚΔΟΧΗ: Αν υπάρχει χρόνος, δημιουργούμε λογαριασμούς στο Slideshare και ανεβάζουμε εκεί τα αρχεία Παρουσιάσεων.)

Για το σπίτι δίνεται η ακόλουθη ατομική εργασία: Μελετήστε από το σχολικό σας εγχειρίδιο Έκφρασης-Έκθεσης (σελ. 192) το κείμενο των Αρ. Ράπτη και Αθ. Ράπτη «Διαθεματικές δραστηριότητες: παιδαγωγικά παιχνίδια και προσομοιώσεις». Αφού το διαβάσετε, δημιουργήστε ένα δίστηλο πίνακα σε αρχείο Word και καταγράψτε στην πρώτη στήλη τα παιχνίδια της μορφής που αναφέρουν οι δυο συγγραφείς του κειμένου και έπειτα στη δεύτερη στήλη τα παιχνίδια με τα οποία εσείς ή οι κοντινοί σας φίλοι ασχολείστε στον ελεύθερο χρόνο σας. Έπειτα προσπαθήστε σε μία παράγραφο να δικαιολογήσετε τις ομοιότητες λη τις διαφορές ανάμεσα στο περιεχόμενο των δύο στηλών.

Η εργασία θα αποσταλεί στον διδάσκοντα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (ή θα παραδοθεί σε τετράδιο, αν δε διαθέτουν ορισμένοι μαθητές πρόσβαση στο διαδίκτυο), αλλά θα παρουσιαστούν και στην ολομέλεια κατά την τρίτη ώρα του σεναρίου. Θα διορθωθούν σε πρώτη φάση στην ολομέλεια με γενικές διαπιστώσεις που θα προκύψουν από την ομαδική εξέτασή τους, αλλά ο διδάσκων θα διορθώσει ατομικά την εργασία κάθε μαθητή, ιδίως εκείνων που παρουσιάζουν μεγαλύτερα προβλήματα.

2^ο δώρο: Κατά την πρώτη ώρα του δώρου παρουσιάζονται από τους μαθητές οι απαντήσεις τους στην εργασία για το σπίτι. Ο διδάσκων καταγράφει στον πίνακα τις απαντήσεις σε δυο στήλες και δίπλα σε δυο άλλους καταλόγους καταχωρίζει ομοιότητες και διαφορές που εντόπισαν οι μαθητές στα ηλεκτρονικά παιχνίδια των δυο εποχών.

Στη συνέχεια οι μαθητές διαβάζουν από το διαδίκτυο μια [φωνή υπέρ των διαδικτυακών παιχνιδιών](#) αλλά και [απόψεις από το διαδίκτυο υπέρ και κατά](#). Μέχρι το τέλος της πρώτης ώρας του δώρου οι μαθητές στις ομάδες τους καταγράφουν

- επιχειρήματα υπέρ των διαδικτυακών ηλεκτρονικών παιχνιδιών
- επιχειρήματα εναντίον των διαδικτυακών ηλεκτρονικών παιχνιδιών
- το ιδεολογικό φορτίο που διακρίνουν στα κείμενα
- τις γλωσσικές επιλογές των συντακτών
- τα μηνύματα που λανθάνουν πίσω από τις λέξεις κάθε κειμένου.

Κατά τη δεύτερη ώρα του δώρου οργανώνεται αγώνας αντιλογίας με θέμα τα διαδικτυακά ηλεκτρονικά παιχνίδια.

Οργάνωση αγώνα αντιλογίας: Οι ομάδες συγκροτούνται με επιλογή μεταξύ όσων προσφέρονται εθελοντικά.

Ομάδα υπερασπιστών των ηλεκτρονικών παιχνιδιών: 5 άτομα

Ομάδα κατηγορών των ηλεκτρονικών παιχνιδιών: 5 άτομα

Χρονομέτρης για τήρηση χρόνων: ένας μαθητής

Κριτές: 15 περίπου μαθητές.

Δίνονται 5 λεπτά στις δυο ομάδες να σημειώσουν τα επιχειρήματά τους και ξεκινά ο αγώνας λόγων. Εναλλάσσονται οι ομιλητές μεταξύ των δυο ομάδων με χρόνο για καθέναν από αυτούς τα 2-3 λεπτά. Η πρώτη ομάδα θα ορίσει και θα υπερασπιστεί τη θέση υπέρ των ηλεκτρονικών διαδικτυακών παιχνιδιών και η δεύτερη θα αποπειραθεί να την ανασκευάσει. Οι κριτές βαθμολογούν συνολικά την ομάδα κρατώντας σημειώσεις ανά κατηγορία για κάθε επί μέρους ομιλητή. Αν υπάρξει χρόνος, οι κριτές

μπορούν να υποβάλουν 1-2 ερωτήσεις σε κάθε ομάδα. Στους κριτές έχει διανεμηθεί εκ των προτέρων μια ρουμπρίκα αξιολόγησης.

Κριτήρια	Επίδοση			Αποτελέσματα
	Χαμηλή (β. 1)	Μέτρια (β. 3)	Εξαιρετική (β. 5)	
Επαρκή επιχειρήματα	Πενιχρά σε αριθμό ή ασήμαντα επιχειρήματα	Αρκετά αλλά όχι σημαντικά ή λίγα αν και σημαντικά επιχειρήματα	Πλούσια σε αριθμό επιχειρήματα και ουσιαστικά	
Παρουσίαση	χαμηλόφωνη, χωρίς χρήση του σώματος, με έντονο τρακ	Μέτρια χωρίς καθαρό και δυνατό λόγο, μέτρια χρήση της όλης εικόνας των ομιλητών	Καθαρός και δυνατός λόγος, άριστος συνδυασμός έκφρασης και σώματος	
Πειστικότητα	Καθόλου πειστική	Αρκετά Πειστική	Πολύ πειστική	
Χρόνος	η ομάδα διαχειρίστηκε χωρίς επιτυχία τον χρόνο της	η ομάδα εκμεταλλεύτηκε τον χρόνο της αλλά υπό πίεση του διαιτητή	η ομάδα εκμεταλλεύτηκε τον χρόνο χωρίς να τον υπερβεί ή να τελειώσει πολύ γρήγορα	
				ΣΥΝΟΛΟ:

Στο τέλος του διώρου εξάγεται το τελικό αποτέλεσμα.

Τρίτο δίωρο: [Δίωρο διαγνωστικό κριτήριο που γράφεται στην τάξη.](#)

Στο δίωρο αυτό προτείνω την άσκηση των μαθητών σε ένα δίωρο διαγώνισμα με βάση το κείμενο του Ναπολέοντα Μαραβέγια «Κοινωνία της γνώσης ή της πληροφορίας». Πρόκειται για ένα άρθρο που προχωρεί τον προβληματισμό περαιτέρω και κατ' ουσίαν εισάγει μέσω των σκέψεών του την κριτική θεώρηση των

Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Με το σενάριο μέχρι αυτό το σημείο και με τα κείμενα που έχουν επεξεργαστεί οι ομάδες εισήλθαν ομαλά ...και παραδοσιακά στην εξέλιξη της πληροφορικής και της τεχνολογίας ευρύτερα και με το άρθρο αυτό όπως και με τα κείμενα για τα ηλεκτρονικά διαδικτυακά παιχνίδια προστίθεται η κριτική ματιά στην όλη διαδρομή μας με τη χρήση των ΤΠΕ.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ ομάδα: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο δίωρο

1ο βήμα

Διαβάστε το κείμενο του Η. Μπεζεβέγκη «[Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση](#)» («Έκφραση-Έκθεση Γ΄ Λυκείου» σελ. 183-187) και πυκνώστε τις τέσσερις πρώτες παραγράφους.

2ο βήμα

Αναζητήστε τις θέσεις του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης έχοντας υπόψη σας ότι γράφτηκε το 1991.

3ο βήμα

Ελέγξτε αν και σε ποιο βαθμό επαληθεύονται και είναι επίκαιρες οι θέσεις αυτές σήμερα δεδομένης της εποχής στην οποία γράφτηκε το κείμενο.

4ο βήμα

Εντοπίστε 5-8 όρους ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής (αρχίζοντας από το απόσπασμα που πυκνώσατε) και ερμηνεύστε τους με τη βοήθεια και του [ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη](#).

5ο βήμα

Εντοπίστε τα χαρακτηριστικά του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία από το αρχείο που θα βρείτε στο [wiki](#).

Β΄ ομάδα: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο δίκωρο

1ο βήμα

Διαβάστε το κείμενο του Η. Μπεζεβέγκη «[Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση](#)» («Έκφραση-Έκθεση Γ΄ Λυκείου» σελ. 183-187) και πυκνώστε τις παραγράφους 4-7.

2ο βήμα

Αναζητήστε τις θέσεις του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης έχοντας υπόψη σας ότι γράφτηκε το 1991.

3ο βήμα

Ελέγξτε αν και σε ποιο βαθμό επαληθεύονται και είναι επίκαιρες οι θέσεις αυτές σήμερα δεδομένης της εποχής στην οποία γράφτηκε το κείμενο.

4ο βήμα

Εντοπίστε 5-8 όρους ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής (αρχίζοντας από το απόσπασμα που πυκνώσατε) και ερμηνεύστε τους με τη βοήθεια και του [ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη](#).

5ο βήμα

Εντοπίστε τα χαρακτηριστικά του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία από το αρχείο που θα βρείτε στο [wiki](#).

Γ' ομάδα: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο δίωρο

1ο βήμα

Διαβάστε το κείμενο του Η. Μπεζεβέγκη [«Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση»](#) («Έκφραση-Έκθεση Γ' Λυκείου» σελ. 183-187) και πυκνώστε τις παραγράφους 8-11.

2ο βήμα

Αναζητήστε τις θέσεις του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης έχοντας υπόψη σας ότι γράφτηκε το 1991.

3ο βήμα

Ελέγξτε αν και σε ποιο βαθμό επαληθεύονται και είναι επίκαιρες οι θέσεις αυτές σήμερα δεδομένης της εποχής στην οποία γράφτηκε το κείμενο.

4ο βήμα

Εντοπίστε 5-8 όρους ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής (αρχίζοντας από το απόσπασμα που πυκνώσατε) και ερμηνεύστε τους με τη βοήθεια και του [ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη](#).

5ο βήμα

Εντοπίστε τα χαρακτηριστικά του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία από το αρχείο που θα βρείτε στο [wiki](#).

Δ' ομάδα: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο δίωρο

1ο βήμα

Διαβάστε το κείμενο του Η. Μπεζεβέγκη «[Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση](#)» («Έκφραση-Έκθεση Γ' Λυκείου» σελ. 183-187) και πυκνώστε τις παραγράφους 12-15.

2ο βήμα

Αναζητήστε τις θέσεις του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης έχοντας υπόψη σας ότι γράφτηκε το 1991.

3ο βήμα

Ελέγξτε αν και σε ποιο βαθμό επαληθεύονται και είναι επίκαιρες οι θέσεις αυτές σήμερα δεδομένης της εποχής στην οποία γράφτηκε το κείμενο.

4ο βήμα

Εντοπίστε 5-8 όρους ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής (αρχίζοντας από το απόσπασμα που πυκνώσατε) και ερμηνεύστε τους με τη βοήθεια και του [ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη](#).

5ο βήμα

Εντοπίστε τα χαρακτηριστικά του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία από το αρχείο που θα βρείτε στο [wiki](#).

Ε΄ ομάδα: ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο δώρο

1ο βήμα

Διαβάστε το κείμενο του Η. Μπεζεβέγκη «[Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση](#)» («Έκφραση-Έκθεση Γ΄ Λυκείου» σελ. 183-187) και πυκνώστε τις παραγράφους 16-19.

2ο βήμα

Αναζητήστε τις θέσεις του κειμένου για την εξέλιξη της πληροφορικής επιστήμης έχοντας υπόψη σας ότι γράφτηκε το 1991.

3ο βήμα

Ελέγξτε αν και σε ποιο βαθμό επαληθεύονται και είναι επίκαιρες οι θέσεις αυτές σήμερα δεδομένης της εποχής στην οποία γράφτηκε το κείμενο.

4ο βήμα

Εντοπίστε 5-8 όρους ειδικού λεξιλογίου της πληροφορικής (αρχίζοντας από το απόσπασμα που πυκνώσατε) και ερμηνεύστε τους με τη βοήθεια και του [ηλεκτρονικού λεξικού του Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη](#).

5ο βήμα

Εντοπίστε τα χαρακτηριστικά του επιστημονικού λόγου με βάση τη θεωρία από το αρχείο που θα βρείτε στο [wiki](#).

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Προκειμένου να περιοριστεί το σενάριο κατά δυο ώρες (στις τέσσερις δηλαδή ώρες), είναι δυνατό να αφαιρεθεί το δώρο του κριτηρίου που γράφουν οι μαθητές στην τάξη και να δοθεί ως εργασία για το σπίτι. Επίσης και για να γνωρίσουν οι μαθητές άλλη μια δυνατότητα του Δεύτερου Ιστού, μπορούμε κατά τη δεύτερη ώρα του πρώτου δώρου να δημιουργήσουν προσωπικούς λογαριασμούς στο Slideshare για να αναρτήσουν εκεί τις Παρουσιάσεις που παρήγαγαν κατά το πρώτο δώρο.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο αυτό προσπαθεί να θίξει ένα καυτό θέμα, που αγγίζει την καθημερινότητα των νέων και συνήθως φέρνει σε αντιπαράθεση διδάσκοντες και μαθητές. Από αυτήν την αντιπαράθεση είναι πιθανό να προκληθούν δυσκολίες στην εφαρμογή του, αν ο διδάσκων «τρέξει» το σενάριο με απολύτως αρνητική προδιάθεση εναντίον της πληροφορικής. Ασφαλώς έχουμε τις ενστάσεις μας και μερικοί και την εδραιωμένη ίσως πεποίθηση πως η τεχνολογία είναι εχθρός ή δούρειος ίππος κτλ. Όμως το σενάριο είναι μάθημα στο πλαίσιο του οποίου οι μαθητές πρέπει να ασκηθούν στην καλλιέργεια της κριτικής τους σκέψης, να εκφράσουν ελεύθερα και αιτιολογημένα τις σκέψεις τους και επομένως τον κίνδυνο αυτόν θα χρειαστεί ο διδάσκων να τον προλάβει και να τον αντιμετωπίσει.

Ένας άλλο παράγοντας, συναφής με τον προηγηθέντα, είναι ο κίνδυνος να παρεκτραπεί το μάθημα σε μια διελκυστίνδα άσκοπων διαξιφισμών χωρίς όρια. Κι αυτό χρειάζεται να προληφθεί. Στο πλαίσιο του σεναρίου η παράμετρος του χρόνου είναι πάντοτε σημαντική. Τέλος, στα κείμενα που δίνονται στα δεύτερο δίωρο με απόψεις υπέρ και κατά των ηλεκτρονικών παιχνιδιών χρειάζεται να προσεχτεί πάλι ο χρόνος. Δεν είναι ανάγκη να αναγνωστούν στην τάξη όλα αυτά με σειρά. Ο διδάσκων ίσως μπορεί να έχει εκ των προτέρων επισημάνει απόψεις υπέρ και κατά, υφολογικά διαφορετικές, με περισσότερη ή λιγότερη ιδεολογική φόρτιση, ώστε να εστιαστεί σε ορισμένα σημεία η προσοχή των ομάδων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, του Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Δίωρο διαγνωστικό κριτήριο που γράφεται στην τάξη.

Α. Κείμενο: ΝΑΠ. ΜΑΡΑΒΕΓΙΑΣ: Κοινωνία της γνώσης ή της πληροφορίας

Πολύ συχνά στη δημόσια συζήτηση γίνεται αναφορά στην κοινωνία ή/και στην οικονομία της γνώσης, προκειμένου να χαρακτηριστεί η εποχή μας, κατά την οποία η πληροφόρηση-ενημέρωση είναι άφθονη, λόγω της διάδοσης των ηλεκτρονικών-ψηφιακών μέσων (τηλεόραση, ραδιόφωνο, Διαδίκτυο, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ.). Προφανώς, με την έκφραση αυτή, εννοείται κοινωνία ή οικονομία της πληροφορίας και όχι της γνώσης, **γιατί η μετατροπή της πληροφορίας σε γνώση απαιτεί μια σύνθετη εκπαιδευτική και διανοητική διαδικασία.**

Βέβαια, η κάθε είδους πληροφορία δεν είναι άφθονη και διαθέσιμη σ' όλο τον κόσμο. Σε περιοχές ολόκληρες του πλανήτη υπάρχουν ακόμη απαγορεύσεις και η πληροφορία «φιλτράρεται», λιγότερο ή περισσότερο, προκειμένου να είναι αρεστή στις διάφορες εξουσίες. Όμως, ακόμη και στις κοινοβουλευτικές δημοκρατίες δυτικού τύπου, η πληροφόρηση-ενημέρωση είναι πολλές φορές κατευθυνόμενη από συγκεκριμένα συμφέροντα προφανή ή/και αφανή, εξυπηρετεί συγκεκριμένες σκοπιμότητες και ελέγχεται από διάφορα κέντρα εξουσίας.

Η επικρατούσα άποψη διεθνώς, ότι η πληροφόρηση-ενημέρωση μπορεί να παρέχεται από οποιονδήποτε έχει τη δυνατότητα να διαδίδει πληροφορίες με έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα, είναι μια δημοκρατική κατάκτηση, γιατί επιτρέπει τον πλουραλισμό και την ελεύθερη έκφραση. Ωστόσο, επειδή η διάδοση της πληροφορίας έχει οικονομικό κόστος, πολύ συχνά οι δυνατότητες κατοχής των μέσων πληροφόρησης-ενημέρωσης, με αξιώσεις κάλυψης μεγάλων τμημάτων μιας χώρας ή/και του πλανήτη, περιορίζονται σε ελάχιστες επιχειρήσεις με ενδεχόμενα ιδιοτελή συμφέροντα.

Η κατάλυση του κρατικού μονοπωλίου στην πληροφόρηση-ενημέρωση με ηλεκτρονικά μέσα (ραδιοτηλεόραση) αποτέλεσε σε όλες τις χώρες ένα σημαντικό

βήμα προς την ελευθερία και τη δημοκρατία, γιατί συμβάλλει, κατ' αρχάς, στη διάδοση της πληροφορίας χωρίς πολιτικές και συχνά κομματικές σκοπιμότητες. Ο πολλαπλασιασμός των κατόχων ηλεκτρονικών (ψηφιακών) μέσων, μικρών ή μεγάλων, πληροφόρησης είναι προφανώς ακόμη ένα βήμα προς την ελευθερία.

Όμως, η απόλυτη ελευθερία, συχνά χωρίς τη δυνατότητα ελέγχου της βασιμότητας της πληροφορίας, οδηγεί σε παραπληροφόρηση και απαιτεί ένα εκπαιδευμένο κοινό για να είναι σε θέση να διακρίνει μεταξύ της αλήθειας και της αληθοφάνειας μιας πληροφορίας. Ένα τέτοιο εκπαιδευμένο κοινό είναι δύσκολο να υπάρξει σε μια οποιαδήποτε κοινωνία, γιατί στη μεγάλη πλειονότητά του δεν διαθέτει ούτε το χρόνο ούτε τα διανοητικά μέσα για να διακρίνει μεταξύ πληροφόρησης και παραπληροφόρησης, μεταξύ αλήθειας και ψεύδους. Πολύ περισσότερο, δεν μπορεί να μετατρέψει αυτόματα την πληροφορία σε γνώση. Γιατί η γνώση προϋποθέτει διαφορετικό τρόπο πρόσληψης και απαιτεί επεξεργασία της πληροφορίας μέσα από κατάλληλες εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Στη σημερινή εποχή, η μετατροπή της πληροφορίας σε γνώση γίνεται όλο και δυσκολότερη, γιατί η γνώση απαιτεί κόπο και διανοητική προσπάθεια, ενώ η πληροφορία προσλαμβάνεται παθητικά χωρίς απαιτήσεις. Οι μεγάλες δυσκολίες των εκπαιδευτικών διαδικασιών σε όλο τον κόσμο και σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης συνδέονται με την προσπάθεια που πρέπει να καταβάλλεται για να μετατραπεί η εύπεπτη πληροφορία σε απαιτητική γνώση.

Όμως, παρά τις δυσκολίες, η εκπαιδευτική προσπάθεια πρέπει να συνεχίζεται όχι μόνο στη διάρκεια της τυπικής εκπαίδευσης, αλλά και αργότερα με άλλα μαζικότερα μέσα. Σε μία χώρα που θέλει ενημερωμένους, ενεργούς και υπεύθυνους πολίτες, το κράτος πρέπει με κατάλληλους τρόπους και μέσα να προσφέρει τη δυνατότητα στους πολίτες του να επεξεργάζονται την παρεχόμενη πληροφόρηση-ενημέρωση, ώστε να τη διακρίνουν από την παραπληροφόρηση και να τη μετατρέπουν, όσο γίνεται περισσότερο, σε πραγματική γνώση.

Μία ανεξάρτητη και αδέσμευτη δημόσια ραδιοτηλεόραση μπορεί, μεταξύ άλλων, να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη αυτού του στόχου. Συνεπώς, η αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης στη χώρα μας αποτελεί άμεση ανάγκη, προκειμένου να επιτελεί τον ευρύτερο εκπαιδευτικό και ενημερωτικό της ρόλο με υπευθυνότητα, αμεροληψία και μετριοπάθεια, όπως συμβαίνει σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

B. Ασκήσεις:

B1) Να αναπτύξετε το ακόλουθο απόσπασμα: «... η μετατροπή της πληροφορίας σε γνώση απαιτεί μια σύνθετη εκπαιδευτική και διανοητική διαδικασία». (10 μόρια)

B2α) Να βρεθούν οι τρόποι ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου. (4 μόρια)

B2β) Να βρεθεί η δομή της ίδιας παραγράφου. (3 μόρια)

B3) Ποιον τρόπο και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί ο αρθρογράφος στην τρίτη παράγραφο; (8 μόρια)

B4) Να γράψετε δύο παράγωγα, ένα ουσιαστικό και ένα επίθετο, των επόμενων ρημάτων του κειμένου: αποτέλεσε, έχει, απαιτεί, μετατροπή, συμβαίνει. (10 μόρια)

Γ. Παραγωγή κειμένου: Να αναπτύξετε σε 400-450 λέξεις τους κινδύνους που πηγάζουν για την ελεύθερη πληροφόρηση από την κατοχή των μέσων ενημέρωσης σε εθνικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο από ελάχιστους οικονομικούς κολοσσούς. Το κείμενό σας θα δημοσιευτεί ως άρθρο στο περιοδικό «Για μια πολυφωνική Κοινωνία της Πληροφορίας». (40 μόρια)